

VÁBENIE GNÓZY

Rodinná katechézka 103-2019 (660)

www.inky.sk

týždeň po 15. 9. 2019

... alebo o na prvý pohľad primitívnosti kresťanstva a častom pokušení o jeho nejakú „duchovnú“ podobu.

BOŽIE SLOVO:

(2 Sol 3,11-13)

Čítanie z druhého listu svätého apoštola Pavla Solúnčanom: *Počívame, že medzi vami niektorí žijú neporiadne, nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami.* ¹² *Takýmto prikazujeme a vyzývame ich v Pánu Ježišovi Kristovi, aby pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb.* ¹³ *Ale vy, bratia, neochabujte v konaní dobra. Počuli sme Božie slovo!*

KATECHÉZKA:

(na doplnenie www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 152, 354, 356, 363, 370)

„Nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami...“ Slová, ktoré by na nejednu dnešnú farnosť sadli ako... no, veď viete ako čo na čo 😊. Mnohí kresťania a mnohé farnosti majú tento problém. Aby sme mu porozumeli, musíme sa ešte raz vrátiť ku *gnosticismu*, ktorého sme už dotkli v našej katechézke 96/653. Len na pripomenutie: Gnostici považovali všetko *hmotné* za zlé a teda aj cudzie bohu. Naopak, všetko *nehmotné* bolo dobré a sväté a božské, pretože aj sám boh bol *nehmotný* a teda úplne cudzí *hmotnému* svetu, ktorý bol jeho protikladom, opakom.

Ak žijete uväznení v hmote, v hmotnom tele, v hmotnom svete – potom boh je od vás nesmierne ďaleko, rozhodne nie je v hmotnom svete okolo vás. Potom potrebujete niečo mimoriadne, zvláštne, niečo, čo vás k tomuto bohu nejakým spôsobom otvorí nejaký kanál, priezor, okno, ktorým by ste mohli nejakým spôsobom preniknúť k bohu a k jeho duchovnej, čiže nemateriálnej ríši.

Gnostikom kresťanstvo pripadalo primitívne. Ako hľadali, tak hľadali, v evanjeliách ani v listoch nenachádzali žiadne známky návodu na niečo podobné. Žiadne tajomné rituály, žiadne magické zasvätenia, žiadne techniky meditácie a oprostenia sa od tela, nič podobné. Len samé na prvý pohľad primitívne veci, ako napríklad: „Milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti, ¹¹ v horlivosti neochabujte, buďte vrúcneho ducha, slúžte Pánovi“ (Rim 12,10-11). Veď hej, je to pekné, hovorili si – ale ako to vyslobodí, aspoň na chvíľu, našu nehmotnú a božskú dušu z okov a väzenia hmotného tela a povzniesť ju k nehmotnému bohu mimo hmotného sveta?

A tak začali hľadať (a časom aj sami vymýšľať) *gnózu*. Tak hovorili tajnému tajomnému poznaniu, ktoré vraj Ježiš odovzdal iba pár vyvoleným zasvätencom – žeby Márii Magdaléne? Alebo Jozefovi z Arimatie? – a v ktorej tieto tajomné postupy odhalil. Hľadali (a časom isto vymýšľali) tajomné obrady a rituály, *ezoterické* zasväcovacie rituály a rôzne tajomné cvičenia a magické techniky, ktoré by takýmto *zasvätencom* umožnili tento cieľ, stretnutie s Bohom, spojenie s Bohom dosiahnuť.

Gnosticizmus bol prvý blud, ktorý kresťanstvo napadol a bol preň smrteľne nebezpečný. Cirkev mu ale odolala, odsúdila ho a zavrholá – pretože vedela svoje. Chápala čosi, čo gnostikom naprosto uniklo a tým niečím je *Vtelenie*. Hmota nie je zlá – veď keď Boh tvorí hmotný svet, čítame o ňom: „Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré“ (Gn 1,31). A naopak, ak je niečo nehmotné, neznamená to, že je to dobré – Satan budiž dostatočným príkladom. Hlavné je ale čosi iné: Boh nie je ďaleko. Nie je niekde mimo tohto hmotného materiálneho sveta, „lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme“ (Sk 17,28), vysvetľuje Pavol Aténčanom. Ale ešte viac! Vtelením Boh vstúpil do tohto sveta úplne jedinečným spôsobom. Stvoril si telo tvorené našimi telami. Obliekol si nás samotných. Stal sa nami. Od okamihu krstu On je v nás a my v ňom. Skutočne, reálne, objektívne, hmatateľne. A táto skutočnosť *vtelenia* Krista do Tela, ktorým je Cirkev, má ďalekosiahle dôsledky!

Ak je Boh vtelený – ak s Ním žijem vo svojom dome, sedím vedľa Neho v kostole, stretám Ho na ulici, dotýkam sa ho v bratoch a sestrách, skutočne, opravdivo, hmatateľne – tak potom načo potrebujem nejaké tajné nauky a tajné techniky, aby som sa s Ním stretol? A ak je rovnako vtelený vo mne – potom načo by som hľadal, ako prísť k Nemu, ak On už dávno prišiel ku mne, obliekol si ma a stal sa mnou? Potom je *gnóza* nanič a nič podobné ani reálne neexistuje. Žiadne tajné informácie, určené len zasvätencom a nejakým „duchovným ľudom“. Ak chcem svojho Boha milovať – potom je to až detsky prosté a jednoduché: „Bol hladný,“ hovorí Vtelený Boh, „a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pociestný a pritúlili ste ma; ³⁶ bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne. Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“ (Mt 25,35n.40). A ak chcem, aby som tohto Boha stretol z tváre do tváre, tiež nepotrebujem hľadať nejaké tajomné cesty k Nemu, veď je vo mne! Stačí odstrániť to, čo Ho vo mne zabláňa, čo mi bráni uvidieť Ho: moje Ego, moje sebecko. A ako inak to urobiť, než práve zase týmto jediným navýsosť prostým spôsobom, o ktorom učí Písmo: „Keď bude tvoj nepriateľ hladný, nakrm ho, keď je smädný, daj mu piť, ... ²¹ Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo“ (Rim 12,20-21)? Eudom, ktorí nerozumejú Vteleniu, tu pripadá povrchné, len ako nejaká *morálka* či *etika* a hovoria: No dobre, dobre, ale kde je v tom niečo *vnútorné*, niečo *duchovné*? Nerozumejú, že Vtelením sa *duchovno* (používame teraz tento termín v biblickom význame) stalo *hmotným*, vteleným a niet viac inej cesty k Bohu, než cez Telo Ježiša Krista, Vteleného v Tele Cirkvi, v telách bratov a sestier, vrátane toho nášho!

Tam, kde niet vtelenia, musia ľudia hľadať a pápať, ako by sa mohli svojho boha či bohov nejakým spôsobom dotknúť. A tak budhizmus vymyslel svoje *meditácie* a *techniky*, hinduizmus to skúsil cez *kámasútru* a šamani si odovzdávajú z otca na syna tajomné *magické rituály*. Ale my nič také nepotrebujeme. V Kristovi je Boh medzi nami, na dosah ruky a vedie k Nemu tá najprostejšia cesta!

UVAŽOVANIE

Napriek tomu, gnosticizmus nie je mŕtvvy. Prežíva medzi nami, pospolitými kresťanmi. Hlavne preto, že kresťanstvu sami často nerozumieme – nedali sme si totiž tú námahu, aby sme mu porozumeli. A potom, kresťanstvo ako také aj nám možno pripadá príliš povrchné, príliš jednoduché, prosté: konanie dobrých skutkov, chodenie do kostola, sviatosti, ... Ak tomu nerozumieme, potom sú tu naozaj povrchné veci – hoci len nám a pre nás, lebo im nerozumieme. Navyše, oné „morálne požiadavky“ kresťanstva nám pripadajú namáhavé, ťažké. Ako povedal jasnozrivý Chesterton [Česterton]: „Problém kresťanstva nie je v tom, že by bolo vyskúšané a nájdene nedostatočným, ale to, že bolo vyhlásené za ťažké a ponechané nevyskúšané.“ Jeden zo spôsobov, ako nechať kresťanstvo stranou a pritom mať pocit, že stále kresťanmi sme, je... *gnóza*. Hľadanie nejakej inej, ľahšej, určite „duchovnejšej“, tajomnejšej a vzrušujúcejšej cesty, ktorá by nás zaviedla k Bohu namiesto všetkých tých otravných vecí ako sú *stretká*, *charita*, *kostol*, *služba* a pod. Veď to aj znie omnoho úžasnejšie, keď poviete: „Skúšam teraz *techniku modlitby kludu Miguela de Molinos*!“, než keď poviete: „*Cestou domov som narazila na opitého bezdomovca, naložila som ho do auta, povracal mi tam zadné sedadlá, ale odviezla som ho až na charitu...!*“ To prvé je také... *ezoterické!* Tajomné! Vzrušujúce! A pritom nenáročné! A to druhé? „*Povracal sedadlá?*“ Fúj! A tak sme dnes obklopení *gnostikmi* – kňazmi i laikmi – ktorí odhadzujú stranou tú prostinkú cestu Evanjelia; aby namiesto nej hľadali akúsi inú, alternatívnu cestu k Bohu a k spásu, založenú na nejakých tajomných duchovných technikách a na tajomnom poznaní, určenom „pokročilým“ – čiže na *gnóze*.

OTÁZKA:

Nie je to náhodou aj náš prípad? Neodkladáme náhodou aj my stranou Evanjelium v nádeji, že ho nejakým spôsobom nahradíme nejakou *gnózou*, nejakými rituálmi a technikami, bár aj úctyhodnými, ako sú *Deväť prvých piatkov*, *Päť prvých sobôt*, či *modlitba ruženca*? Ale bez Evanjelia nič z toho nefunguje – a určite ho nijako nenahradí! Pozhovárajte sa o tom spoločne!